

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **M.P.**

skazanego z art. 209 § 1a k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 lipca 2026 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść,

od wyroku Sądu Rejonowego w Turku z dnia 31 marca 2026 r., sygn. akt II K 299/25,

**uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.
umarza postępowanie, a kosztami sądowymi w sprawie obciąża
Skarb Państwa.**

SSN Dariusz Świecki

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Marek Pietruszyński

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 marca 2026 r., sygn. akt II K 299/25, Sąd Rejonowy w Turku uznał oskarżonego M.P. za winnego tego, że „w okresie od 11 czerwca 2024 roku do 10 czerwca 2025 roku w m. T. w woj. [...] uchylał się od wykonywania

obowiązku alimentacyjnego na rzecz D.P. poprzez niepłacenie świadczenia okresowego, którego wysokość w kwocie po 700 złotych miesięcznie określona została ugodą sądową zawartą przed Sądem Rejonowym w Turku z dnia 22 czerwca 2010 roku sygn. akt III RC 161/10, przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekracza równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, a nadto czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne”, tj. czynu „z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 k.k.” i na podstawie „art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 64 k.k.” wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności. Sąd nadto zwolnił skazanego od kosztów sądowych.

Opisane orzeczenie nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron i uprawomocniło się z dniem 8 kwietnia 2026 r.

Kasację od całości wyroku Sądu Rejonowego w Turku wywiódł na korzyść skazanego Prokurator Generalny, który powołując się na przepisy art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił „rażące naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu postępowania i wydaniu wobec M.P. wyroku skazującego, podczas gdy oskarżony ten zmarł przed jego wydaniem, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.” oraz wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jak wynika z akt sprawy, oskarżony nie brał udziału w rozprawie głównej przed Sądem Rejonowym w Turku, a w protokole odnotowano fakt jego niestawiennictwa ze wskazaniem, że został on o terminie czynności powiadomiony (k. 91; oskarżony nie odbierał adresowanych do niego, dwukrotnie awizowanych, przesyłek sądowych wysyłanych w konsekwencji wykonania wydanego w dniu 6 listopada 2025 r. zarządzenia o wyznaczeniu rozprawy głównej – k. 82). M.P. nie mógł wziąć udziału w czynnościach sądowych, ponieważ zmarł w dniu 5 marca 2026 r. (skrótowy odpis aktu zgonu zgodny z treścią aktu zgonu o oznaczeniu [...] – k. 13 akt SN). O śmierci oskarżonego Sąd Rejonowy dowiedział się dopiero na etapie postępowania wykonawczego – k. 104 – pismo Komendy Powiatowej Policji w T.).

W świetle powyższych faktów stwierdzić trzeba, że zaskarżone orzeczenie dotknięte jest bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Śmierć oskarżonego jest okolicznością wyłączającą postępowanie określoną w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., co oznacza, że pociąga ona za sobą konieczność umorzenia prowadzonego postępowania karnego. Nie ma przy tym znaczenia, że Sąd właściwy do rozpoznania sprawy nie wiedział o zaistniałej przeszkodzie procesowej, ponieważ przepis art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. ma charakter bezwzględny i powinien być stosowany niezależnie od powodów zaistnienia tego uchybienia oraz w każdym stadium procesu, w którym określona w tym przepisie przesłanka zaistnieje.

W konsekwencji opisanego stanu rzeczy należało uchylić zaskarżony kasacją wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umorzyć postępowanie w sprawie ze względu na śmierć oskarżonego. O kosztach orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k.

SSN Dariusz Świecki

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Marek Pietruszyński

[WB]

[r.g.]